

PRILOZI ZA POVIJEST BRODA I OKOLICE

PRILOZI ZA POVIJEST BRODA I OKOLICE

Knjiga 3

Nakladnik:

Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest
Slavonije, Srijema i Baranje

Za nakladnika:

Stanko Andrić

Urednički savjet:

Stanko Andrić, Mato Artuković, Robert Skenderović,
Zlata Živaković-Kerže

Recenzenti:

Mato Artuković, Ljiljana Dobrovšak, Biserka Dumbović Bilušić, Vladimir
Geiger, Slavko Harni, Vijoleta Herman Kaurić, Branko Ostajmer, Ivana Ožanić
Roguljić, Zdenko Radelić, Robert Skenderović, Ivica Šute, Dinko Župan

Prijevod sažetaka:

Mica Orban Kljajić

Lektura:

Irena Krumes

Grafička priprema:

Krešendo, Osijek

Tisak:

Grafika d.o.o., Osijek

Naklada:

300

ISBN 978-953-6659-77-7 (cjelina)

ISBN 978-953-8102-15-8 (knj. 3)

CIP dostupan u računalnom katalogu Gradske
i sveučilišne knjižnice u Osijeku pod brojem 140822032.

*Izdavanje ove knjige financijski je pomoglo
Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.*

PRILOZI ZA POVIJEST BRODA I OKOLICE

Knjiga 3

Uredila:

Suzana Leček

Slavonski Brod, prosinac 2017.

Sadržaj

Predgovor	7
Ivana Artuković Župan: Slavonski Brod – rimskodobni lokalitet: pregled nalaza i istraživanja	9
Krešimir Škuljević: Pučko školstvo slavonske Vojne krajine u sedamdesetim godinama 19. stoljeća na primjeru sibirjske općine	19
Mato Artuković: Prilog za povijest Hrvatskoga pjevačkog društva „Davor“	55
Gordana Slanček: Pisma Ivane Brlić-Mažuranić obitelji tijekom Prvoga svjetskoga rata.....	79
Katarina Aladrović-Mehandžija: Životne prilike u slavonskom selu Sibinj za vrijeme Prvoga svjetskoga rata: zapisi Spomenice niže pučke škole u Sibinju	123
Tatjana Melnik: Emigranti iz Rusije između dva svjetska rata na području Slavonskoga Broda.....	141
Ivana Drmić: (Pre)imenovanja ulica i trgova u Slavonskom Brodu u 20. stoljeću	193
Jasenka Kranjčević: Prilog poznavanju urbanističko-arhitektonskoga razvoja Slavonskoga Broda 1945.-1955.	231
Domagoj Zovak: Dokumenti Okružnoga narodnoga suda Slavonski Brod o suđenju suradniku OZN-e za ratni zločin u Oriovcu 1945.....	253

Ivan Mikuš:

Tragom Pierrea Gouberta: lokalna/zavičajna povijest
i povijesnodemografska istraživanja na primjeru broetskoga Posavlja 307

Šimun Penava:

Slavonski Brod i okolica u Domovinskom ratu:
Bibliografija radova 1991.-2016. 329

PREDGOVOR

Kada je prije četiri godine pokrenut naš povremenik *Prilozi za povijest Broda i okolice*, namjera nam je bila ponuditi mjesto na kojem bi se, prema riječima urednice prvoga broja Marije Karbić, na znanstveno relevantan način pisalo o povijesti slavonskobrodskog kraja. Do sada smo uspijevali prirediti i objavlјivati naš povremenik onako kako smo i predvidjeli, znači svake druge godine. To svjedoči kako brodska povijest ima postojan krug istraživača, ali i da postoji čitateljstvo zainteresirano za prošlost ovoga grada i kraja.

Sada je pred nama treći zbornik, u kojem priloge objavlјuje jedanaest autora. Izuzev prvog rada, koji donosi zanimljive podatke o arheloškom nalazima u središtu grada, težište je na 19. i 20. stoljeću. Ta razmjerna kronološka suženost obilno je nadoknađena otvaranjem novih tema kulturne i društvene povijesti, koje inače kronično nedostaju u znanstvenim istraživanjima suvremene povijesti, okrenutima uglavnom politici. Tako u zborniku donosimo priloge o školstvu, svakodnevnici, kulturnom životu, doseljenicima, brodskim ulicama i arhitekturi, a pri kraju i jedan rad koji problematizira istraživanja lokalne povijesti i demografije, a znamo koliko hrvatska historiografija oskudijeva ovom vrstom teorijskih promišljanja. Napokon, zbornik završava bibliografijom radova o Domovinskom ratu na brodskom području, što predstavlja izuzetno važno pomagalo za sva daljnja istraživanja.

Vjerujemo kako će ova tematska i metodološka raznolikost privući pozornost šireg kruga čitatelja, jer kao i svaka lokalna povijest, i ovi prilozi pokazuju da se „velika“ povijest ogleda u „malome“, u životu običnih ljudi. No, vrijedi i obrnuto, da lokalne priče grade veće procese nacionalne ili šire povijesti, koja bez njih možda jest shvatljiva, ali je svakako nepotpuna. Stoga se nadamo kako će u radovima koje objavlјujemo uživati zaljubljenici u ovaj grad i ovaj kraj, ali i da će nove i korisne spoznaje pronaći svi koji žele doznati nešto više o hrvatskoj povijesti.

Suzana Leček